

Симончук О.В.

кандидат соціологічних наук
старший науковий співробітник відділу соціальних структур
Інститут соціології НАН України
вул. Шовковична, 12, Київ, 01021, Україна
E-mail: elena@simonchuk.kiev.ua

ЄВРОПЕЙСЬКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ (ESeC): НОВИЙ ІНСТРУМЕНТ КЛАСОВОГО АНАЛІЗУ

Рубрика: *СОЦІОЛОГІЯ*

Мова статті: українська

Анотація: У сучасному класовому аналізі спостерігаються два тренди: реалізація дослідницьких проєктів на основі альтернативних класових схем і одночасне тяжіння до використання стандарту вимірювання соціального класу. Для сприяння другому тренду Європейське статистичне агентство в 2010 р. запропонувало новий інструмент визначення класу в порівняльних статистичних і соціологічних дослідженнях – Європейську соціально-економічну класифікацію (European Socio-economic Classification – ESeC). У статті викладено історію створення цієї класифікації, її концептуальні та операціональні підстави, подано опис класових категорій і варіантів їх групування, а також проаналізовано порівняльні результати розподілу класових позицій в Україні, ряді країн Східної та Західної Європи на підставі масивів Європейського соціального дослідження (ESS) 2004–2012 рр. Так, концептуальною основою даної класифікації є класова схема Дж. Голдторпа, що диференціює класові позиції на двох підставах: згідно з відносинами купівлі/продажу робочої сили, а також з характером контрактних відносин найманих працівників з роботодавцем. ESeC включає 10 класів, які для певних дослідницьких цілей можуть бути у різний спосіб агреговані або дезагреговані. Її конструювання є доступним як у міжнародних проєктах (зокрема, ESS та ISSP), так і національних (наприклад, моніторингу і омнібусі Інституту соціології НАН України). Порівняльні дані проєкту ESS свідчать про близькість профілів визначених відповідно до ESeC класових структур України, Росії та східноєвропейських країн. Водночас фіксують принципові відмінності постсоціалістичних країн від економічно розвинених західноєвропейських: головним чином у меншій питомій вазі позицій середніх класів (саларіату та проміжного класу) і у більшій частці робітничого (особливо індустріального) класу. Зазначено також схожість гендерних профілів ESeC-класів порівнюваних постсоціалістичних країн.

Ключові слова: соціальний клас, соціально-економічна класифікація, розподіл класових позицій.